

Posudek vedoucího bakalářské práce Veroniky Trčkové

Vliv znalosti znakového jazyka na gesta doprovázející mluvenou řeč

Veronika Trčková si pro svou bakalářskou práci vybrala téma, kterému v českém kontextu doposud nebyla věnována pozornost. Propojila tak oblasti Gesture a Deaf Studies a rozhodla se prozkoumat, zda znalost českého znakového jazyka ovlivňuje gesta doprovázející mluvenou češtinu, tzv. co-speech gesta. Vzhledem k tomu, že oba jazyky existují v odlišné modalitě, avšak gesta a znaky sdílejí modalitu společnou, můžeme v této oblasti pozorovat zajímavé fenomény.

Celá práce má promyšlenou a ucelenou strukturu. V teoretické části autorka logicky rozvíjí své téma, postupuje od obecnějšího vymezení gestikulace, k typům gest, jejich funkci a charakteristice, podrobněji se zaměřuje na formální rysy gest a kategorizaci co-speech gest, kterou následně využívá ve svém výzkumu. Účelně zařazuje také kapitolu věnovanou Kendonovu kontinuu a provázanosti znaků a gest obecně. Dále postupuje k předmětu svého výzkumu, totiž vlivu znalosti znakového jazyka na gestikulaci, a rozebírá zahraniční studie zabývající se tímto tématem. V teoretické části jsou dostatečně definovány všechny klíčové termíny a východiska, text neobsahuje nadbytečné ani okrajové informace s výzkumem úzce nesouvisející, je provázán s částí praktickou.

Výzkumnou část je třeba zvláště ocenit. Kromě toho, že má jasně formulovanou výzkumnou otázku, byla poměrně náročná, jak v oblasti sběru jazykového materiálu, tak v jeho následné analýze. Výzkum byl částečně inspirován zahraniční studií, autorka pracovala s osmi respondenty v rozmezí jednoho roku, pořídila téměř 50 minut záznamu a analyzovala 462 gestických projevů. Nezahluje však čtenáře popisy jednotlivých gest (ty je možno vidět v příloze, která byla podkladem pro vyhodnocení výzkumu), ale své výsledky předkládá formou jasných tabulek, grafů a komentářů týkajících se jak jednotlivých účastníků, tak skupiny jako celku. Dochází k zajímavým závěrům a opatrně potvrzuje, že znalost českého znakového jazyka může mít určitý vliv na gesta doprovázející mluvenou řeč. Splnila všechny cíle, které si vytyčila, ale bohatý materiál, který nashromáždila, může být využit k dalším podrobnějším analýzám. Autorka svá data náležitě interpretuje a formuluje jasné závěry, zároveň si je vědoma omezení plynoucích z použité metodologie i způsobu interpretace výsledků.

Po formální stránce práce obsahuje všechny požadované části a náležitosti. Autorka prokazuje, že umí pracovat s odbornou literaturou, řádně ji cituje a závěrečný seznam použitých zdrojů je dostatečně reprezentativní a relevantní pro dané téma. Všechny položky seznamu četby jsou citovány v textu a naopak. V práci je jednoznačně odlišen autorský a převzatý text.

Typografické zpracování práce je na odpovídající úrovni, všechny obrázky, tabulky a grafy jsou popsány. Autorka dodržuje jazykovou normu, práce neobsahuje pravopisné chyby ani jiné jazykové nedostatky. Text je koherentní, smysluplný a odpovídá požadavkům odborného stylu. Vyzdvihuji schopnost diplomantky samostatně napsat srozumitelný a ucelený text požadované délky a úrovně. Data pro výzkum jsou dostatečná, jsou dodrženy zásady etiky, sesbíraná jazyková data nejsou z pochopitelných důvodů součástí práce.

Bakalářská práce obsahuje nečetné ilustrace analyzovaných gest, prosím tedy Veroniku, zda by mohla v rámci obhajoby předvést gesta (sama, nebo na videích respondentů, kteří souhlasili s veřejnou prezentací) z jednotlivých kategorií a ilustrovat na nich, jak se rozhodovala při jejich klasifikaci. Dále bych se ráda zeptala, zda u svých respondentů zaznamenala střídání rolí, o kterém píše v teoretické části, či si povšimla nějakých proměn užívaných tvarů ruky, i když to nebylo předmětem jejího výzkumu.

Domnívám se, že práce převyšuje požadavky na bakalářské práce kladené a doporučuji ji k obhajobě.

HODNOCENÍ: výborně

2. 6. 2024

Mgr. Lenka Okrouhlíková, Ph.D.